

СЕКЦІЯ 2. СУСПІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ, РЕГІОНІВ, ПІДПРИЄМСТВ ТА БІЗНЕСУ

Приватна детективна діяльність як структурно-функціональний елемент механізму реалізації правоохоронної функції

Анатолій Француз

доктор юридичних наук, професор,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: Anatoliyff@krok.edu.ua,

ORCID: 0000-0003-2861-1252

Ярослав Потятинник

студент кафедри державно-правових дисциплін,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: PotiatynnykYY@krok.edu.ua

Центральним елементом в механізмі здійснення правоохоронної функції держави є правоохоронна система. Реалізація цієї ключової функції спрямована на збереження порядку, забезпечення безпеки та правопорядку у суспільстві. Механізм реалізації правоохоронної функції держави представляє собою єдність суб'єктів, які виконують ці функції, та їхню діяльність, що здійснюється відповідно до визначених форм, принципів, методів і засобів. Відповідно до встановлених законодавством форм та принципів, правоохоронна функція здійснюється через взаємодію різних суб'єктів. Ці суб'єкти включають як державні органи, так і недержавні організації, зокрема приватні детективні агентства. Приватні детективні агентства виступають як один із суб'єктів, що реалізують правоохоронну функцію держави. Вони надають послуги у сфері розслідування різноманітних справ, виявлення фактів порушень та забезпечують захист інтересів своїх клієнтів, діючи відповідно до встановлених норм і враховуючи принципи законодавства [1].

Приватна детективна діяльність може виконувати значущі функції в суспільстві, сприяючи розслідуванню та надаючи додаткові ресурси для вирішення правових і особистих питань. Важливо підкреслити, що ця діяльність повинна відбуватися в рамках законів та етичних стандартів, щоб уникнути можливих зловживань і порушень прав громадян.

Співпраця між державними та недержавними правоохоронними структурами може виявитися корисною для забезпечення безпеки та захисту прав громадян, а також для підтримання правопорядку. Приватні детективні інституції можуть виконувати допоміжну роль, доповнюючи діяльність державних правоохоронних органів [2].

Багатоцільовий характер приватної детективної діяльності гармонійно поєднує можливості як приватноправових, так і публічно правових інтересів. Ця діяльність виявляється у виконанні різноманітних завдань, спрямованих на захист прав учасників цивільного і кримінального судочинства, пошук зниклих без

вісті осіб, виявлення та запобігання економічним злочинам та адміністративним правопорушенням економічного характеру тощо. Приватний детектив, надаючи свої послуги, виступає в інтересах громадськості, сприяючи правоохоронним органам шляхом надання інформації про скоєні кримінальні правопорушення. У виконанні інших послуг детектив захищає приватні інтереси, роблячи акцент на наданні комплексних рішень та врахуванні приватних потреб замовників. Такий багатогранний підхід дозволяє приватним детективам виступати як партнери державних структур у забезпеченні безпеки та правопорядку, а також захисті прав громадян. Приватна детективна діяльність може бути розглянута як структурно-функціональний елемент механізму реалізації правоохоронної функції в суспільстві, який можна охарактеризувати наступними аспектами:

1. Спеціалізована діяльність. Приватні детективи та детективні агентства виконують розслідування, збір інформації та документування подій. Свої послуги вони спрямовують на виявлення шахрайств, пошук зниклих осіб, контроль за діяльністю підприємств і проведення слідства у цивільних та кримінальних справах.

2. Співпраця з правоохоронними органами. Приватні детективи можуть активно долучатися до розслідувань, співпрацюючи з правоохоронними органами як експерти чи консультанти. Їхні зусилля спрямовані на збір інформації, проведення досліджень тощо.

3. Захист прав громадян. Приватні детективи можуть працювати на захист прав громадян, виявляючи порушення та надаючи підтримку у вирішенні правових питань. Це може включати встановлення недобросовісних дій, розслідування справ про шахрайство та консультування щодо юридичних питань тощо.

4. Моніторинг підприємств. Приватні детективи можуть виконувати функцію контролю за діяльністю підприємств, виявляючи корупцію та зловживання, що сприяє створенню чесного та законного середовища для підприємств.

5. Збір інформації. Приватні детективи застосовують різноманітні методи для отримання інформації, такі як спостереження, аналіз документів, проведення інтерв'ю тощо. Їхня робота стає важливим джерелом даних для вирішення різних справ.

6. Конфіденційність та етика. Приватні детективи підтримують високі стандарти конфіденційності та етики, гарантуючи захист приватності та конфіденційності інформації своїх клієнтів [3-4].

Таким чином, приватні детективні інституції виконують значущу роль у комплексному механізмі реалізації правоохоронних функцій в суспільстві. Їхній внесок полягає в сприянні забезпеченню правопорядку та захисту прав громадян та організацій. Приватна детективна діяльність виступає не лише як важливий компонент цього механізму, але й як структурно-функціональний елемент, що активно сприяє реалізації правоохоронної функції в сучасному суспільстві. Ця сфера діяльності виконує ключові завдання, такі як розкриття кримінальних правопорушень, захист прав та інтересів громадян і підприємств,

а також узгодження зусиль для забезпечення загального правопорядку. Приватні детективні інституції взаємодіють із державними органами і стають необхідною ланкою у спільній меті забезпечення безпеки та порядку в суспільстві. Їхня функціональність розкривається через важливі аспекти, такі як активне виявлення та розслідування правопорушень, надання допомоги у встановленні зниклих осіб, контроль за діяльністю підприємств, участь у розслідуванні цивільного та кримінального характеру, а також захист прав громадян через юридичні консультації та інші відповідальні функції. Тобто, приватна детективна діяльність не лише доповнює дії державних правоохоронних органів, а й виступає важливою ланкою у системі забезпечення правопорядку та безпеки в сучасному суспільстві.

Ключові слова: детективна діяльність.

Список використаних джерел

1. *Організаційно-правове забезпечення діяльності приватних детективів в Україні: курс лекцій* / Е. І. Низенко, В. О. Заросило, П. Я. Пригунов, В. І. Литвиненко. Київ.: «МП Леся», 2015. 192 с.
2. *Бокий Ю.І. Поняття та перспективи розвитку детективних послуг в Україні. Теоретико-правові засади становлення, розвитку та діяльності інституту приватних детективів: вітчизняна та зарубіжна практика: тези міжнародної науково-практичної конференції 2 березня 2017 року* / Вищий навчальний заклад «Університет економіки та права «КРОК», 2017. 194 с.
3. *Мулявка Д. Г. Гарантії здійснення недержавної охоронної та приватної детективної діяльності: адміністративно-правовий аспект. Прикарпатський юридичний вісник. 2019. №4(2). С. 141-143.*
4. *Француз А. Й., Носенко Б. О. Співробітництво суб'єктів приватної детективної (розшукової) діяльності з підрозділами національної поліції. Legal bulletin. 2022. Iss. 6. С. 67-72.*